

ÎNCHEIERE

04 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Mariana Pitic
Luiza Gafton

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Profir Nicolai,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Profir Nicolai împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Profir Nicolai, admise apelurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 septembrie 2016 și pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca neîntemeiată,

c o n s t a t ă:

La 26 aprilie 2016, Profir Nicolai a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că la 26 septembrie 2013 Procuratura Militară mun. Chișinău, în conformitate cu art. 55 Cod Penal, a dispus încetarea urmăririi penale (cauza penală nr. 2013448014) pe art. 368 alin. (1) Cod penal, în privința reclamantului cu stabilirea unei amenzi contravenționale în mărime de 150 u.c, adică 3000 lei.

Indică că această hotărâre a fost verificată în ordinea controlului ierarhic superior de către subdiviziunea Procuraturii Generale, responsabilă de urmărirea penală - Secția control al urmăririi penale, procuror Vitalie Ivanov, care constatând ordonanța legală și întemeiată a restituit la 16 octombrie 2013 cauza procuraturii militare prin adresa nr. 11-10d/137956. La rândul său, reclamantul a respectat dispozițiile ordonanței de încetare și în termen scurt a achitat amenda stabilită, prezentând bonul de plată la dosar. Ordonanța menționată nu a fost contestată în termenul prevăzut de art. 298-299¹, 313 Cod de procedură penală, nici procurorului ierarhic superior, nici judecătorului de instrucție, astfel, devenind una definitivă și executorie.

Menționează că, peste mai bine de 5 luni, prin ordonanța din 07.03.2014, din oficiu, șeful secției combatere tortură Ion Caracuian a dispus anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale din 26.09.2013 cu reluarea urmăririi penale.

Susține că, organul de urmărire penală a admis mai multe încălcări procesuale, care le-a depistat și instanța de judecată. La fel, organul de urmărire penală a manifestat un comportament de batjocoră față de reclamant și apărătorul acestuia, iar pe cazul dat a fost adresată o plângere către Procurorul General al RM, însă fără rezultat.

Ce ține de termenul aflării sub urmărire penală a reclamantului, a menționat, că urmărirea penală a, fost reluată la 07.03.2014, iar Decizia Curții Supreme de Justiție a fost emisă la 10.02.2015, adică reclamantul a fost supus urmăririi penale duble pe parcursul unui an, fapt, ce s-a manifestat negativ asupra sănătății reclamantului, asupra demnității și reputației sale între colegi și în cadrul Ministerului Apărării.

Indică că în tot acest timp reclamantul a fost supus de către procurori la tortură psihică, suferințe, retrări că va fi pe nedrept tras la răspundere penală, factori, ce au diminuat semnificativ starea fizică și psihică a reclamantului. A fost afectată și reputația reclamantului, atunci, când reclamantul a fost decorat de mai multe ori cu medalii și ordine pentru munca în armata națională, în totalitatea acestor circumstanțe, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrare cauzate reclamantului un timp îndelungat, consideră că prejudiciul moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere penală urmează a fi estimat la suma de 300.000 (trei sute mii) lei.

Astfel, prin reluarea ilegală a urmăririi penale și prezentarea reclamantului judecății, acesta a fost supus la dubla urmărire penală, aflându-se într-o situație total neplăcută față de colegii de serviciu, de comandanții din unitate și de către întreg Ministerul Apărării.

Totodată, a menționat reclamantul că, a avut de suportat și cheltuieli de asistență juridică cum ar fi: acordarea asistenței juridice la urmărirea penală, contestarea actelor organului de urmărire penală, apărarea drepturilor în instanța de fond, apel și instanța supremă în mărime totală de 25.000 lei.

Cere Profir Nicolai încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său sumei de 25.000 lei cu titlu de prejudiciu material (acordarea asistenței juridice acordată în cadrul dosarului penal), 300.000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat pentru tragerea ilegală la răspundere penală și 7000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în prezenta cauză.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 septembrie 2016, acțiunea a fost admisă în parte, fiind încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Profir Nicolai suma de 25.000 lei cu titlu de prejudiciu material, 30.000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale procuraturii și 7000 lei cheltuieli de asistență juridică.

Prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că pretenția lui Profir Nicolai privind repararea prejudiciului material este întemeiată și cade sub incidența Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, dispunând astfel încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiție în beneficiul lui Profir Nicolai suma de 25.000 lei cu titlu de prejudiciu material, având în vedere faptul că în cauza penală enunțată reclamantul a suportat cheltuieli de asistență

juridică în mărimea solicitată, ce se confirmă prin bonurile de plată seria ES nr. 278804 și nr. 278824 din 16 aprilie 2014.

Totodată, prima instanță a concluzionat că urmează să fie admisă și pretenția lui Profir Nicolai privind repararea prejudiciului moral, însă nu în mărimea solicitată de către acesta, care este prea excesivă ca satisfacție echitabilă, dar în parte în sumă de 30.000 lei, care este una rezonabilă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, a fost respins apelul declarat de către Profir Nicolaie și admise apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală, casată integral hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 13 septembrie 2016 și emisă o nouă hotărâre de respingere integrală a acțiunii, ca neîntemeiată.

Instanța de apel a concluzionat că Profir Nicolai nu dispune în circumstanțele prezentei cauze de dreptul de a pretinde prejudiciul material și moral, întrucât temeiurile încetării urmăririi penale nu cad sub incidența prevederilor art. 6 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, întrucât chiar dacă s-a încheiat procesul penal privind învinuirea lui Profir Nicolai în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (1) Cod penal prin sentința Judecătorei Militare mun. Chișinău din 23 mai 2014 devenită irevocabilă la 10 februarie 2015, totuși soluția adoptată prin această sentință nu se încadrează în temeiurile legale ce acordă reclamantului dreptul la repararea prejudiciului pretins, deoarece nu este una de reabilitare ci este emisă în temeiul neaplicării dublei pedepse pentru aceeași faptă.

La 21 iunie 2017, Profir Nicolai a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017 și hotărârii Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 13 septembrie 2016 în partea încasării prejudiciului moral cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului Profir Nicolai a invocat ilegalitatea și netemeinicia hotărârilor instanțelor de judecată ierarhic inferioare.

De asemenea a indicat că, instanța de apel nu a luat în considerație că prin acțiunile ilegale, admise de procurorul Caracuian, care ilegal a reluat urmărirea penală și a supus reclamantul unei duble urmăriri penale și judecări, acestuia i-au fost cauzate daune foarte mari, exprimate prin achitarea serviciilor juridice atât la urmărirea penală, cât și la judecarea cauzei în instanța de fond, de apel și recurs, precum și daune morale.

Mai indică că chiar dacă Legea 1545 nu prevede exhaustiv temeiul de reparare a prejudiciului cauzat pentru tragere dublă la răspundere penală, faptul tragerii la răspundere penală dublă a fost recunoscut prin decizia Curții Supreme de justiție din 10 februarie 2015.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017 a fost expediată în adresa recurentului la 16 iunie 2017 (f.d. 218), însă din cererea de recurs rezultă că Profir Nicolai nu a recepționat copia deciziei instanței de apel, însă a făcut cunoștință cu decizia recurată de pe portalul instanțelor de judecată unde decizia a fost publicată la 22 mai 2017, în circumstanțele relevate, recursul declarat de către Profir Nicolai la 21 iunie 2017 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 16 august 2017, în adresa intimatului Ministerului Justiției și Procuraturii Generale a fost expediată copia recursului declarat de către Profir Nicolai cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referință în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Profir Nicolai este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Profir Nicolai nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele de judecată ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut drept temei de admisibilitate a recursului argumentul recurentului Profir Nicolai precum că instanța de apel nu a luat în considerație că prin acțiunile ilegale, admise de către Procuratura Generală, care a reluat urmărirea penală și l-a supus unei duble urmăriri penale și judecări, dânsului i-au fost cauzate daune foarte mari, atât de ordin material cât și moral, deoarece în cazul din speță nu se întrunesc nici unul din temeiurile legale prevăzute de articolul 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 pentru apariția dreptului la repararea prejudiciului, or încetarea procesului penal privind învinuirea lui Profir Nicolai în săvârșirea infracțiunii prevăzute de articolul 368 alineatul (1) Cod penal a avut loc din motivul că Profir Nicolai a fost atras deja la răspundere contravențională pe cauza dată, nefiind posibilă urmărirea

penală și aplicarea pedepsei penale pentru aceeași faptă de două ori, dar nu pe temeiuri de reabilitare.

Mai mult ca atât, însăși recurentul în cererea de recurs admite faptul că Legea 1545 din 25 februarie 1998 nu prevede exhaustiv temeiul de repararea a prejudiciului cauzat pentru tragere dublă la răspundere penală.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din CPC are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar și nu temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării pricinii, asupra cărora instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Profir Nicolai ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Profir Nicolai se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Mariana Pitic

Luiza Gafton